

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

Szent sir.

A kerepesi temetőben magdobbant ma a magyar föld szíve, mert ahhoz a gyászos évfordulóhoz jutott, midőn a nemzet legnagyobb fiát kebelébe fogadta. A magyar nemzet pedig, ma elfelejti a pártuság virását, elfelejti a politikai csaták tűzébe hordott szenvedélyét, hogy a haza minden részéből, hol szeretik a szabadságot, hol megbecsülik a függetlenséget, — oda forduljanak a szent sir felé és egyesüljenek millió szívek a részvét egy parányi könyecskéjében.

A kerepesi temetőben domboruló szent sir a magyar nemzet történeti alakjainak egyik epochalis nagyságát fedi, a kinek szelleme bevilágított három század sötéttségébe, és megmutatta a beteg nemzetnek mindazt a lassan ölt mérge, mind azokat a sorvasztó láncokat, a melyeket a számitó fondorlat adogatott a betegnek és rakott a nemzet testére, hogy megbénítsa annak erejét és megtörje minden érzékét a szabadság és függetlenség iránt.

Szelleme előre világított a jövő ezred utjain és megmutatta, hogy miképp lehet nagygyá e nemzet, méltó egy másik ezer esztendőre. Miképp lehet erős, nagy és tisztelt. S míg lángszellemének a századokra visszasugárzó világa felgyújtotta a nemzet haragját a zsarnokság ellen, — a századokra előre fénylő szelleme új erőt, új reményt, új bátorságot és új lelkesedést öntött e nemzetbe, mely széttört a bilincseket és így erővel kezdett munkálni elnyomott hazája sorsán.

Ma egy éve, hogy kisenvedett ennek a nagy szellemnek porhüvelyé, ma egy éve, hogy Turin felől egy sötét felhő homályosította el a Kárpátok felett elterülő tiszta láthatárt s egy fájdalmas hang rezdült keresztül az országon: Kossuth Lajos meghalt.

De a mit el nem zár a koporsó fedele, a mit el nem borít a sírok éjszakája, a mit el nem nyom a zsarnokok hatalma, — az a szellem él, az a szellem elvált porhüvelyétől, és mint a tavasz ébresztő melege, mint a nap termékenyítő sugara elhat mindenfelé, bejárja a magyar föld rónáját és bérceit egyaránt, hogy e gyászos napévfordulóján oda kiáltssa a kötelességében ingadozó nemzetnek:

Egykor csodákat műveltél, pedig karjaidat összekötötték. Betegen, nyomorultan sinlődtél. Nem volt alkotmányod, nem volt szabad sajtód, nem volt semmi eszközöd, melylyel nagyságát szokta megalkotni egy nemzet. Csak egy volt: szabadságszereteted és hazád iránti lelkesedés.

Ez a mámor aczélozta meg a beteg izmokat, ez a szent tűz tisztította meg a szíveket, hogy a zsarnokság annyiféle csodáival szemben kivívd szabadságotat...

Hát most hagy el a hited? Most akarod hirdetni a lemondást. Ujra önként hajtod fejed a járom alá, a mely alól már egyszer kiszakítottad magadat.

Ki kell hogy törje sirját ez a szellem, mert az emberek 47 esztendő óta óriásokból pulyákká törpültek és a szabadságra váltó bajnokok ezreit, cselédke hada törtörté fel.

Szent sir ez nekünk, hová zárándokolni járunk, mint a muzulmán a mekkai próféta koporsójához.

Szent sir ez nekünk, melynek minden róge a szabadság diadalmas oszlopává emelkedik a nemzet előtt. Ehhez a sirhanthoz jöjjön el az, a ki gyáva, mert megtanulja, hogyan kell bátornak lenni, jöjjön el a reménytelen, mert megtanulja, hogyan kell bízni, jöjjön el a gyenge, mert megtanulja, hogyan lesz erős.

És jöjjenek el azok is, a kik a

rendelkezésükre álló minden alkotmányos eszközzel sem tudják Magyarországot független állammá tenni és megtanulják, hogy a csupán lelkesedéssel, kitartással és hazaszeretettel, mint lehet pusztá kézzel elnyomott országból és nemzetből, szabad országot és nemzetet alkotni.

Szent ez a sir nekünk, mert ez a mi szabadságunk symboluma. Ebből világít ki egy országra a hazafi ére nyek sugárzója. Ebből a sirból támad fel Kossuth lelke minden évben, hogy megrázza, hogy lelkesítse az elzsibbadt, az elalvó nemzetet.

Szent sir ez, hová minden népek, kik a szabadság áldásait ismerik, becsülik, századok múlva is kegyelettel zarándokolnak el.

Szervezkedés.

Negyven férfi a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt törzskarából összejött tegnap este, hogy barátságos lakmározás közben megbeszéljék az ország helyzetét és a pártnak ügyeit.

Mindenki érzi, tudja, látja azt az összefüggést, mely a mostani politikai irányzat és a 67-ki alku között fenforog. A mely ország nem rendelkezik mindenben önmaga fölött: annak nincsen módja a saját erejének teljes kifejtésére. Minden szervezet fejlődése félszeg, ha növekedésében, mozgásában, idegen korlátok által zavartatik.

Magyarország a kereskedelmi és vámügyekben, a pénzrendszer megállapításában, a közvetett adók rendszerében csak annyit és úgy tehet, a mennyit Ausztria érdekei megengednek. Ez a két állam két különböző gazdasági test; ennél fogva az életfeltételek is különbözőek. Sokszor ellentétes érdekek merülnek föl. A mi jó az egyiknek, az rossz a másiknak. Az ilyen eltérést kiegyenlíteni nem lehet, mert ha az egyiknek érdeke istápoltatik, akkor a másiknak érdeke hátrányt szenved. Ennek az állapotnak végkövetkezménye a gyengébb félnek teljes legyőzete az erősebb fél által. A 67-ki kiegyezés tehát előbb vagy utóbb gazdasági kimerüléssel fog végződni. Ez nem jóslat, hanem matematika.

Hogy melyik állam fog kimerülni, azt megmondani nem lehet. Ha a politikai vezetést magunkhoz ragadjuk egész mértékben, akkor Ausztria fog kimerülni; mert ipara átköltözik hazánk, hogy megszüntesse az érintkezés nehézségeit és távolságát az őstermelés és az ipartermelés között. De ha a politikai tulsuly és vezetés Ausztria kezében marad: akkor Magyarország merül ki, mert ipara állandó deficit-tel küzd, a mi annyit jelent, hogy vagyona évről-évre fogy. Tehát vagy: vagy. Azok, a kik jóindulattal vezették hazánk ügyeit, mindig tisztában voltak ezzel az alternatívával. Andrassy Gyula, Baross Gábor a politikai sulypontnak Magyarországra való áthelyezését iránt számtalan lépést tettek. Nekik kevés sikerült; mások meg sem igen próbálták.

Jelenleg tehát Ausztria vezet. A hadsereg Ausztria szellemét vallja magának és nem ismer kebelében magyar hazafiságot. A külügyek vezetése szintén osztrák szellemben történik, politikailag is, kereskedelmileg is. A fogyasztási adórendszer úgy, a mint van, Ausztria állapította meg a maga érdekei szerint s mi csak átfordítottuk az ottlevő törvényeket. A pénzürtéknek minősége, mennyisége, forgalmi bece és vásárlási képessége osztrák szakerők vélekedése szerint funkcionál. A kamatláb-politikát s ezzel együtt hitelrendszerünk legfőbb alkatrészét az osztrák-magyar bank irányítja, mely ugy részvényesinél, mint berendezésinél irányánál fogva osztrák intézmény és a pénzforgalom szabályozásánál éppen úgy, mint a hitelnyújtásnál a kereske-

delmi érdekekre fektet sulyt — mely Ausztria javára van — nem pedig az agrár-érdekekre, mely Magyarország javára lenne. A dohány-monopolium nekünk káros, mert termelők vagyunk; Ausztriának hasznos, mert ő fogyasztó állam. Ha mi vezetnénk, eltörölnék ezt a monopoliumot; de mivel Ausztria vezet: fentartjuk.

A magyarázgatás fölösleges. A nemzeti hátrány sem megmérhető. A nagyhatalmi állással járó terheket csak így viselhetjük el, ha munkásságunknak minden sikerét és minden gyümölcsét biztosíthatjuk magunknak. De ezt csak állami önállósággal érhetjük el. Igaz, hogy az állambáztartás egyensulya így is létrejött. Ám, ez csálóka fény. Ama nagy áldozatok, melyeket e czélből hoztunk, már is érezhetők. Az a tőke, melyet a militarizmus leköt és az a tőke, melyet a közügyek elvisznek és a az tőke, mely a deficités kereskedelmi mérleg utján kiszívárogo, az állambáztartásra is zavarólag fog hatni. Most egyelőre a zavar csak a nép alsóbb rétegeiben pusztít. Innen van a kivándorlás, a szocializmus és a nemzetiségi izgalomnak egy része. De a hatás tovább fog terjedni. Az árak depressziója s a piac üressége nem ideiglenes tünet, hanem állandó baj, mely ilyen politika mellett fokozódni fog.

Nos? Kell-e még magyarázat? Nem érkezett-e el az ideje a gyökeres irányváltozásnak? Lehet-e másként irányváltoztatni, mint a rendszer megbuktatásával? Lehet másként egy politikai rendszert megbuktatni, mint a pártok számarányainak megváltoztatásával?

A közjogi ellenzék ma kisebbségben van. Többségre csak választások után jöhet. A választásoknál előleges szervezkedés nélkül győzni nem lehet. Ma már a választás: hadjárat. Zárt sorok, taktikai egység, gyors mozgósítás, kitűnő fegyelem egészíthetik ki a hazafias lelkesedést. A hol nincs szervezkedés: ott kilátás sem lehet győzelemre, mert a kormánypártnak hatóságilag szervezett táborával szemben a mezei hadak nem győzhetnek. Ezt az igazságot ismerte föl és hangoztatta tegnap a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt törzskara. Ezen igazságnak erejével vetette meg a szervezkedésnek alapját. A melyik kerületben a választók között él még a hazafiságnak azon örök törvénye, hogy az ország legnagyobb szerencsétlensége az, ha nincsen mindenben önrendelkezési joga: ott bizonyára utánózni fogják a kolozsvári példát

BARTHA MIKLÓS

Politikai hir.

Választási visszaélések. Azok a hallatlan visszaélések, a melyek a nyitrai kerület hetek óta izgalomban tartják, — mint a „M-g” írja — kivételes intézkedésekre kényszerítik az ellenzék jelöltjét, Zichy János grófot is, a ki levélben kereste meg a központi pártköröket és arra kérte a pártokat, hogy a választás tisztaságának ellenőrzése végett küldjenek le néhány képviselőt, a kik személyn jelenlétükkel esetleg ellensúlyozhatják Tarnóczy Gusztáv választási elnököt. Értesülésünk szerint e végből Nyitrára utaztak: Kund Jenő, Tomcsányi László, Pázmány Dénes, Okolicsányi László, Zay Albert gróf, Förster Ottó, Kubina József, Antunovics József, Zelenyák János, esetleg Hoytsey Pál is el fog utazni. Zichy János gróf néppárti képviselő jelölt már tegnap elutazott Nyitrára. Várják a néppárt főrendi vezéreinek a megérkezését. A megválasztást Zichy gróf párthívei biztosra veszik. Nyitrán különben jelenleg 1450 katona van beszállásolva.

A t. Ház.

Budapest, márcz. 19.

A képviselőház ma rövid ülést tartott. Az einöki bejelentés után Perczel Dezső belügyminiszter válaszolt a nyitrai választás ügyében beadott két rendbeli interpellációra.

Tegnap megszökött a belügyminiszter a válaszadás elől és bizony jobban tette volna ma is, ha meg sem jelenik a képviselőházban, mert az a válasz, melyet Perczel Dezső ma adott, megbélyegző az egész országra, az egész politikára és szegényfoltját fogja képezni magának a képviselőháznak, mely azt a választ tudomásul vette; a felelősség e tekintetben első sorban természetesen a kormánypártot, továbbá Eötvös Károly, Herman Ottó, Olay Lajost, Nánássy Ödönt és Helfy Ignácot terheli, a kik ezta többséget szavazatukkal biztosították.

Hortoványi József az interpelláló képviselő nem csak hogy nem vette tudomásul a választ, de felolvasta Tarnóczy Gusztáv manifestumát, melyben nem egy, hanem tíz helyen van megsértve a választási szabadság; az egész képviselőház felháborodással hallgatta ezeket az erőszakoskodásokat, a belügyminiszter pedig azzal bujt ki a kötelessége alól, hogy ráfogta a hirdetési bélyeggel hitelesen ellátott plakátra, hogy az — apokrif.

Gulyos nevetésbe tör ki az ellenzék — a kormánypárt eljénzett.

Hoch! Hoch! zudította rá a baloldal, hogy teljes legyen a dicsőségük.

Erre egyszerű felállással szavazott a Ház és az ülés két óraker véget ért.

Püspökök értekezlete.

Budapest, márcz. 19.

A mai püspöki konferenciáról felhivatalosan a következő értesítés adatott ki:

Vasary Kolos biboros hercegprímás ma délelőtt 10 órára tanácsozásra hívta egybe a püspöki kar tagjait. A fővárosban időző egyházmegyék már délelőtt 1/10 óraker kezdtek gyülekezni, 10 óraker együtt voltak s ekkor lépett be a nagyerterembe a hercegprímás is, a ki a szokásos rövid imával nyitotta meg az értekezletet, s Isten áldását kérte arra. Kifejti, hogy külön konferenciánál nem hívott össze, de mert a holnapi főrendiházi látogatásra a püspöki kar ugyis a fővárosba érkezik, a folyó teendők elintézésére alkalmoszerűnek találta a püspöki kar egybehívását. A jegyzői tisztségre Fehér Ipoly, pannonhalmi főpápat kéréstett fel.

Az értekezleten megjelentek Vasary Kolos bibornok-hercegprímás elnöke alatt Császka György kalocsai érsek Bende Imre nyitrai püspök, Bubics Zsigmond kassai püspök, Zalka János győri püspök, Schopper György rosnói püspök, Firczak Gyula munkácsi püspök, Szemrecsényi Pál székesi püspök, Kéményi Károly beszercezbányai püspök, Meszlényi Gyula szatmári püspök Horing Károly veszprémi püspök, Steiner Fülöp székesfehérvári püspök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpápat jegyző, Mihályi Viktor balassfalvi érsek.

Távol voltak: Samassa József egri érsek, Schlauh Lőrincz nagyváradi biboros püspök, Pável Mikály nagyváradi gör. kath. püspök, Lönhárt Ferencz erdélyi püspök, Vályi János eperjesi püspök, Dezsewffy Sándor esznádi püspök és Hidasz Kornél szombathelyi püspök.

A püspöki kar megbeszélte a főrendiházi vita alkalmával az egyházpolitikai tárgyalásoknál követendő magatartást és hivatalos értesítést erről nem ad ki.

E felhivatalos kommunikével szemben a „M-g” egyik tudósítója a következőket jelenti:

A konferencia megnyitása után felemlíti a primás, hogy a főrendiház holnap kezdődő ülései során a még hátralévő egyházpolitikai javaslatokkal is fog foglalkozni. A püspöki kar ezekre vonatkozólag már ismételtelen kifejezte a maga álláspontját, úgy, hogy annak újabb precizizozása nem szükséges.

A püspöki konferencia ez értelemben határoz és kijelenti, hogy a vallásszabadság és recepczióra vonatkozó törvényjavaslatokkal szemben eddig elfoglalt álláspontján tovább sem változtat.

A konferencia további folyamán a legutolsó püspöki konferencia óta a püspöki karhoz beérkezett kérvények és jelentések vétettek tárgyalás alá.

Hornig Károly bárdó veszprémi püspök a kántortanítók javadalmazása tárgyában terjesztett be egy hosszabb jelentést, melyet a

tanügyi bizottsághoz utasítottak. Ugyancsak e bizottsághoz utasítottat a budapesti katolikus hitoktatók kérvénye, hogy a katekizmus dolgozatokát át és javíttassák ki. Foglalkozott továbbá a püspöki kar az oltáregylet és a poliklinikai egyesület kérvényeivel, melyek pártolól elintéztést nyertek.

Katonatisztek és hirlapírók.

Budapest, márcz. 18.

Meglepo híreket jelentenek Spanyolország fővárosából, s ha a hírek igazak, akkor ott tegnap valóságos államcsiny ment végbe.

Pár nappal ezelőtt a mint jelentették valami 35 katonatiszt két politikai napi lap szerkesztőségébe ment, s a jelenlévő munkatársakat bántalmazta. Mi adott a támadásra okot, arról a táviratok nem szólnak. Valószínű, hogy az illető lapok, melyek pártállása nem volt jelezve, a tiszti-karról kicsinylőleg nyilatkoztak, a mire talán a Kuba szigetén támadt lázadás adhatott alkalmat. A tisztikar eljárás természetesen a polgári lakosság körében erős visszatetszést keltett, s az ügy a képviselőház másnap ülésein szöba került. A hadügyminiszter egyszerűen a tiszti karnak adott igazat, mire Madrid összes hirlapírói egyesültek a Sagasta miniszterelnöktől kértek elégtételt. Viszont a katonatisztek is összeálltak, gyűléseztek s határozataikról felelmetes hírek jutottak forgalomba. Hir szerint valami ezer tiszt gyűlt össze s elhatározta, hogy párbajra hív ki minden hirlapírót, a ki a tisztikart meg meri támadni.

Az ügy természetesen a minisztertanács elé került, hogy a hadügyminiszter azt követelte, hol minden sajtópör, mely a hadsereg megsértése miatt indítatik, ne esküdészek elé, mint a legfőbb ítélőszék a törvény alapján kimondotta, hanem haditörvényszék elé állíttassák. Minthogy Spanyolországban ez idő szerint az ostromállapot kihirdetve nincs, Sagasta miniszterelnök s legtöbb minisztertársa megtagadta a horribilis kívánság teljesítését. Erre történt azután az első furcaság. Nem a hadügyminiszter köszönt le, ki ellentétbe jutott minisztertársaival, hanem az egész kormány adta be lemondását. Hogy ez önként történt-e, az még kétséges. Magánhírek szerint Martinez Campos tábornagy megjelent a minisztertanács ülésén, alitólág azt, hogy a hadügyminiszter követelését támogassa. Más hírek szerint azonban fegyveres katonák kíséretében, hivatalnalt tört be a minisztertanács üléstermibe s ha a hir igaz, ugy kétségkívül fenyegetéssel erőszakolta ki a kormány lemondását. Annyi bizonyos, hogy a Sagasta-kormány, noha nagy többsége van a cortesben, tegnap benyújtotta lemondását, melyet a regens hirálynó nyomomban elfogadott s Martinez Campos tábornagyot nevezte ki, nem miniszterelnökké, hanem Madrid katonai főparancsnokává.

Ez idő szerint katonai uralom alatt áll tehát Spanyolország. Hogy ez meddig fog tartani s valóságos államcsinynyé nő-e ki magát, vagyis legalább egy ideig egyenszertlen mellőlzik az alkotmányos törvényhozási tényezőket, azt a madridi jelentések hézagoss és irányzatoss jellege mellett megmondani nem lehet. Annyi bizonyos, hogy a helyzet már is abnormis s a hadsereg ismét a politizálás végzetes útjára lépett, a mi annál aggasztóbb és veszedelmesebb, mert tudvalevőleg Kuba szigetén, a spanyol korona legértékesebb amerikai gyarmatán, néhány hét óta nagyarányu lázadás támadt, melyet eddig nem sikerült elfojtani.

A madridi eseményekre vonatkozó táviratokat a következőkben közöljük:

Madrid, márczius 18.

A „Heraldo” azt hiszi, hogy mielőtt Martinez Campos tábornagy kabinetet alakít, átveszi a főváros csapatai feletti parancsnokságot. Ugyanez a hirlapírók életét és tulajdonát a katonatisztek ellenében. A miniszterelnök kedvező választ adott és kijelentette, hogy már utasította a rendőrfőnököt, hogy minden szerkesztőség elé erős őrséget állíttson. Tegnap ezer katonatiszt gyűlést tartott a katonai kaszinóban. A gyűlés sorshuzás után kijelölte azokat, a kik a hadsereg ellen nyilatkozó összes hirlapírokat párbajra kihívják.

Madrid, márczius 18.

A katonatisztek és a Globo, Rezumen és Heraldo című lapok között kitört konfliktus miatt az egész kabinet beadta lemondását.

Madrid, márczius 18.

Az összes madridi újságok főszerkesztői kijelentették tegnap Sagasta miniszterelnöknek, hogy nem adnak ki többé lapot, ha a kormány nem védi meg a hirlapírók életét és tulajdonát a katonatisztek ellenében. A miniszterelnök kedvező választ adott és kijelentette, hogy már utasította a rendőrfőnököt, hogy minden szerkesztőség elé erős őrséget állíttson. Tegnap ezer katonatiszt gyűlést tartott a katonai kaszinóban. A gyűlés sorshuzás után kijelölte azokat, a kik a hadsereg ellen nyilatkozó összes hirlapírokat párbajra kihívják.

A mai reggeli lapok erősen elítélik a katonatisztek magatartását és fájálják a Sagasta-kormány lemondását.

Madrid, márc. 18.
Ma este érkezett volt, a melyen a regens-királyné, a kamara mindkét házának elnöke és több volt miniszterelnök vett részt. Azt hiszik, hogy Sagasta fog megbízni a kormány alakításával. Martinez Campos — hírszerint a válság ily megoldását támogatja.

Madrid, márc. 18.
Érkezett éjjel 2 óra 30 p.

A szenátus és a képviselőház mai ülésén bejelentették a kormány lomonását, mire az üléseket hezárta. Sagasta a lelépelt kormány tagjait ma este értekezletre hívta össze. A Justitia és Ideal köztársasági lapok elon a napi eseményekre vonatkozó cikkeik miatt a haditörvényszék megindítja az eljárást. A nap folyamán Martinez Campos tábornagy a helyőrség főtisztjeit fogadta. A tábornagy el van határozva, hogy érvényt szerez a törvénynek.

Bayonna, márc. 18.

Tegnapról kelt madridi jelentések szerint a tiszteknek a sajtó elleni felháborodása még egyre tart. A múlt éjjel a lapok fegyveres embereket fogadtak, hogy bármely támadásnak ellent tudjanak állni. Napközben a rendőrség őrizte a lapok szerkesztőseit. Incidens nem történt.

Jókai a lefegyverkezésről.

Budapest, márc. 18.

Az Osztrák Békégyesület, amely a nemzetközi békégyesületek mintájára, tudvalevőleg azokat egyesíti magában, akik az örök békének az ideális ábrándozói — alkalmat adott kossorus regényíróknak, Jókai Mór-nak, hogy nyilatkozzék a lefegyverkezés kérdéséről.

Az egyesület ugyanis levélben kérte fel Jókait, engedné meg, hogy az ő nevét is beiktassák a Magyar Békeli eljárási sorába.

Jókai a felszólításra a következőkben válaszolt.

A békeli.

A bécsi Neue Freie Presse egy napit közölt rólam a múlt hónapban, a melynek az az értelme, hogy a vénkorom jubileumát megtartó jóakarók sorában az Osztrák Békégyesület küldöttsége is szíves volt engemet barátságos üdvözléssel megüdvözölni, s hogy én az (általánagyabarcusult) küldöttség tagjai előtt, amely a Magyar Békégyesületet is képviselte, akként nyilatkoztam, hogy „magam is nagy békebarát vagyok, s hogy a háborúnak nem is lehetnek mások barátjai, mint a stráberek. „És végül megígértém, hogy érdeklődni fogok a Békégyesület működése iránt.

Ez teljesen megfelel a valóznak. Én a béke hirdetője voltam mindig és leszek mindvégig.

Mai nap e nyilatkozatom következményeül ugyan azon küldöttségtől egy felhívást kaptam, hogy engedjen magamat a magyar Békégyesület eljárási sorába beírni. Ugyanezen levélben megküldött nekem az Osztrák Békégyesület eljárási sorának névsora, a melyben van két tábornok, Coronini és Migazzi, két reichsrath: dr. Exner és báró Pirquet, két kamarás: lovag Wrede és gróf Hoyos; Füst, Katscher, Rosegger, Groler, Ziegler írók, Krafft-Ebing tanár, Kunwald ügyvéd. Czyzek A. bankár és Czyzek H. gyáros, Plette gyáros, Fischl, Hardegger Károly és Domokos földbírtokosok, bárv Suttner és neje. — Mind kiváló osztrák notabilitások, a kik előtt tisztelettel meghajlok.

Hanem a magyar békégyesületnek az eljárási sorát nem volt szerencsem megismerni. Azt talán nekem kellene megkérdezni: Hiszen én valószággal igaz, őszinte barátja vagyok a békességnek. Minden munkám

kában ezt hirdetem. De a praktikus életben a béke teóriájának egy elmulasztatott korolláriuma van. A lefegyverzés sürgetése.

Ennek is határozott prozelitája vagyok. A hadikészülődés milliárdjai nyeli el a közvagyonnak a mikkel a nép jólétét, a munkások boldogítását lehetne inkább eszközölni. Az általános európai lefegyverzés által egyszerre meg lenne oldva minden szociális kérdés kiegyenlítő sok elviantagonizmus, letörülve a tábláról minden nemzeti gyűlölködés, kiirtva a korrupció, elhalgattatva az anarkia: törvényt emelve a humanizmus.

Ennek az eszmének egész lellemmel híve vagyok.

Csak az a kérdés, — hogy „ki kezdje ezt el?”

Ha a francziák, ha az oroszok bölcsei és hazafiai kezdeményezik az általános lefegyverzés indítványát, én szívesen követem őket; de, hogy mi jámbor magyarok, a kegyes osztrákokkal egyetértve, kezdeményezük a saját magunk lefegyverzését — abba a tréfába nem megyek bele. Hiszen ez olyan vala mintha a bárányok és özők kötnének szövetséget egymással, hogy ezentul nem fognak farkashust enni.

Különösen mi magyarok. A kiket háromféle külenség s négyféle belenség fenyeget végtelenséggel. Mi kezdjük el a fegyverlerakást?

Beszéljünk világosan: ne csaljunk meg senkit!

Én kész vagyok azon esetben, ha Európa nagy hatalmasságai a béke megörökítése végett az általános lefegyverzést létre akarják hozni az emberiség boldogítására, az egyenlőség, testvériség, szabadság megszlárítására eddigi adóztatásomat megtriplázni; minden szellemi tehetséget e célzának szentelni: de hogyha hazám, szabadságot, nemzetemet, királyomat megtámadja valaki, akkor nem ismerem teóriákat, hanem, mint a legutolsó tartalékos kőkatona, oda viszem a saját vén fegyvert is, a hol azt áldozatul ott kell hagyni.

Budapest. 1895. márc. 18-án.

JÓKAI MÓR.

Márc. 15-ike.

Kolozs r. t. város hazafias polgársága ez évben is kegyelettel ünnepelte meg március 15-ét.

Dél előtt 11 órakor nemzeti lobogó alatt zeneszóval vonultak fel a piacra, hol a polgári dalkör a nemzeti himnusz elneklésével kezdte meg az ünnepélyt. A „talpra magyar” és „márc. 15-ike” ózimű hazafias költemények elszavalása után a dalkörnek a „Szózat” elneklése után az egybe gyűlt közönség szép csendben eloszlott.

Másnap, f. hó 16-án d. e. 10 órakor az állami iskola felhívására a polgári dalkörnek Bernát István és Ferenc polgárok által ajánlkozott szép zászlajának felavatási ünnepélye volt.

A meghívottak között mind az intelligencia mind a polgárság köréből szép közönség gyűlt össze. A zászló-anyai tisztet a dalkörnek érdemudis elnöködjé Zabulik Lászlóné teljesítette, míg a kossorus leányok a polgárság köréből lettek képviselve.

A beteg elnök helyett Borsos Sándor ev. ref. lelkész lendületes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, mely után a dalkör a „zászló avatásra” című dalt énekelte el csinosan.

A zászlóavatási actus alkalmával a zászló-anyja „Daloljatok, mert a dal nemesíti a lel-

ket” jelíggel igencsinos és értékes szallagot kötött a lobogóra, a kossorus leányok pedig „Dalra fel!” jelíggel szallagot helyeztek a zászlóra.

Az elnöki beszéd előtt Bernát István — egyike az ajándékozónak — igen csinos beszédében fejtette ki, hogy őt társával a dalkörnek igyekezete s a felmutatott eredmény indította a zászló ajándékozásra kérve a dalkört vegye ezen csekély ajándékot tőlük szívesen, buzdítással a további haladásra.

Este 7 órakor a fürdő vendéglő helyiségében a dalkör műkedvelői előadással egybekötött dalestélyt rendezett. Az előadott szindarabot az „Első férj”-et a szereplő dícséretes készütséggel és szabotossággal adták elő, különösen ki kell emelnem Rend Irma áll. isk. tanítónő, Botos Imre és Bartha László játékát, hogy egy professzionált színésznek dícsősgére válnék.

A hangverseny ének darabjait a dalkör, valamint a közbeeső alkalmi szavalatokat Réthi Mariska és Kászonyi Róza kisasszonyok szépen adták elő.

A közönség a néző-teret majdnem egészen megtöltötte, az előadás után a fiatalok tánczra perdült, a mi kivilágos kivríradtig tartott.

M. M.

Sajtóper.

Kolozsvár, márc. 20.

A feldicsirés vétsége miatt sajtóperbe fogott Trombitás és társai ellen, — a mint tegnap említettük már, — elévülés miatt a törvényszék beszüntette az eljárást.

Lázár Aurél kir. főügyész helyettes, közváltó a bíróság ez ítélete ellen fellebbezést jelentett be.

Ezután már csak az egy Baltes Andrásral folytatott délután 3 órakor a végtárgyalást, mint a ki szerkesztőnek adta ki magát s a kivel szemben nem alkalmazható az elévülési kifogás.

A bizonyítási eljárás után Lázár Aurél közváltó tartotta meg vádbeszédét, melyben kifejtette, hogy a Tribunalban a feldicsiréseknek állandó rovat nyitottak és ott mindig az izgatónak dícsőítése volt napirenden, a mi a büntető törvénybe ütközik, mert büns cselekvényt elítéltek nem szabad dícsőíni. És midőn ez büntetendő cselekvény, büntetést érdemel Baltes, mint a ki a köteles figyelem elmulasztása által sértette meg a törvény ide vonatkozó szakaszát. Felhossa, hogy Baltes csak egy szánandó strohman, de ezt ha tekintetbe venné az esküdtészek, a törvényt tennék illuszióssá. Kéri az eskütszéket, hogy a köteles figyelem elmulasztása miatt mondja ki Baltest vétkeinek.

Dr. Popesku védő mindjárt azon kezd, hogy az eskütszék nem a törvény ridég bettje, hanem egyéni értelme szerint íté. Majd a történelem példáival illusztrálja, hogy a korszakokban mindig valamely eszme dominált. Így dominál körülunk a nemzeti-egység kérdés. Eötvöst gyakran ezítálja és higgadt modorban elég érdekes fejtegetésekbe kezd.

Ezután Lázár Aurél közváltó replikázott, még a védő beszédére, miután elnök összegeszte a tárgyalás eredményét és a bi-

róság az esküdtészek elé a következő kérdőpontokat terjesztette:

1. A „Tribunál”-ban megjelent cikkek magukban foglalják-e a feldicsirés vétséget? 12 igen.
 2. A közzététel magában foglaljuk-e a köteles figyelem mulasztást? 12 igen.
 3. Baltes felelős szerkesztő-e? 12 igen.
 4. Vétke-e a közzétételért? 12 igen.
- Az egyhangú verdikt után a bíróság Baltest 5 havi ősbüntetésre ítélte, melyből e vétségeért csak 1 hónap esik, mivel 4 hónapot korábbi büntessége miatt fog ülni. A Tribunalaucaziójából 300 frtot elvonnak és a Tribunalnak ez ítéletet közölni kell az állam hivatalos nyelven.

Baltes fellebbezett az ítélet ellen; közváltó megnyugodott abban.

Kossuth utolsó órái.

Lukács Gyula orsz. képviselő a „M-g” mai számában igen érdekesen írja le Kossuth Lajos haldoklását és halálát.

Magyarország legnagyobb fia halálának mai évfordulójára alkalmából a Lukács Gyula cikkből a következő részletet adjuk:

— Tehát kikerülhetetlen a katasztrófa? — Azt hiszem, csak órái vannak még.

A kapun kilépve, egy mozgalmas kép tárult elém. Mintegy 50—60 főnyi tömeg foglalt ott állást, lesve a lakásból jövő híreket. Egyik bérkocsi a másik után robogott el, vagy érkezett meg. Ez a gyógszertárba sietett, amaz a Carle-kórházából érkezett két hatalmas oxigénnel telt tömlővel. Fejlesztett lótas-futás mindenfelé, mikor mindenki segítségért siet, pedig már senki sem tud segíteni.

Nemsokára Aulich, a kormányzó titkára keresett fel a Kossuth-testvérek azon üzenetével, hogy mint Kossuthnak régi igaz híve, jöjjen a haldokló ágyához, s legyen jelen azon irtózatoss pillanatnál, midőn a legnagyobb magyar kisenved.

A dolgozó szobában Ruttkayné fogadott.

— Menjen hozzá — szolt zokogva, — nézze meg utoljára, a kit ön úgy szeretett, s a kit többé élvé egy sem láthat.

Megrázó jelenet volt ez. A dolgozó szobában levők szemeiből patakzott a könny, a beteg ágya mellett állók leküzdötték fájdalmuk kifejezését, én kendőt gyűrtem számba, hogy zokogásomat elfojtsam. A haldokló ágya mellett titkolni kell fájdalmunkat.

Titkolni ott, hol látnunk kelle a nagy lélekek utolsó küzdelmét.

Az a nagy, hatalmas ősz fej, mint egy ó-kori proféta, — úgy pihent a vánkossokon. Jóságos szemeinek varázsa még mindig látszott hóféhér arczán, kristályszerűn átlátszó arca olyan volt, mintha a mennyekből szállt volna alá Melankólikus tekintetét körülhordja a szobában levőkön, talán mondani akar valamit felemeli felét, de nincs ereje, visszahanyatlik újra a vánkossokra.

Az orvosok jönnek-mennek, konstátálják, hogy a szív működése egyre gyöngül, a láz emelkedik, a köhögés időről-időre alig hallható, a felgyülemli nyálka néha fojtogatni kezd a szent öreg, mikor az orvosok mesterséges oxigén-lelégeztet alkalmazzák. — Az oxigén-belelégeztet pár percze enyhíti fáj-

dalmait, de aztán újra hevesebben tör az ki, mit a beteg már csak kinos nyögésekkel, néha-néha egy sóhással tud kifejezni.

Kossuth Ferenc és Tivadar a szomszéd szobában törlik le könyveiket, majd Montagnini grófnő érkezik, zokogva borul Ruttkaynéra. Az egész város érdeklődéssel néz a via dei mille házra, hol egy nagy tragédiának utolsó jelenete közeledik. Megjön Peyrot, a protestáns lelkész, Comay, az Eegyesült Államok konzula, Vóli szenátor, a turini polgármester kérdezi, miben lehetne szolgálatára a családnak. Crispi miniszterelnök távirati tudósítást kár a nagy betegről.

Délután 5 óra. A haldokló szobájába behallatszik az utcán játszó gyermekcsereg zajos lármája, a szomszédházból a zongora zenéje. A beteg egyszerre megcsendesül. Az orvosok hozzáhajolnak, azt hiszik tán...? — nem, csak elaludt néhány percze. Az eső odakünn permetezni kezd, mintha az égnek is volna könyve.

5 óra 30 perczkor újra tanácskozást tartottak az orvosok. Ma már harmadszor. Tartózkodás nélkül jelentik ki, hogy a kormányzó életének megmentésére már gondolni sem lehet. A beteg egyre gyöngül, golgothai fájdalmi fokozódnak, cognacos vízzel mosogatják arczát és remegő ajkait. Egyre levegő után kapkod, miközben oxigént alkalmazzák, melyet a beteg mohón szív magába.

Látszik már, hogy jelen van a halál angyala; a tüdő hőrgel hűdöttékké lesznek, a köhögés hōrgesbe megy át. Bozsoló 7 órakor konstátálja, hogy beállott az agonia.

E percztől fogva a kormányzó nem mutatott több akaratot. Ajkait fölnyitva szívja magába a levegőt, a mennyire a beteg tüdő engedi.

Más beteg ily körülmények közt pár percz alatt befejezi életét. Kossuth Lajos szervezete még 4 óra hosszáig küzdött a halállal. Szemei behunyva, nem tud már arról, a mi körülte történik. Sír csend van a szobában, csak a haldokló hōrgése, s a szomszéd szoba fali órájának a kötyegese hallatszik.

A nagy beteg szobájában mindenki visszafojtott lélekzettel várja a kikerülhetlen katasztrófát. Mint a hárfa hangjai mindig csendesebbé válnak, úgy vált egyre gyengébbé, majd alig hallhatóvá a kormányzó hōrgése.

A közeli torony órája 11-et ütött. A haldokló egy erős lélekzetet vett, aztán karjai lehanyaltottak s kiadta erős lelkét, éppen mikor a fali óra 10 óra 55 perczet mutatott.

Meghalt! Nem, elé fog ő törni a sírból is, majd, ha egy halásabb nemzedék megérti az ő nagy elveit, az ő nagy eszméit.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 20.

— **Ellenzéki lakoma.** Bartha Miklós, az orsz. függetlenségi-és 48-as párt elnöke, ki az ev. ref. status közgyűlésének alkalmából időzik városunkban, megragadta az alkalmat, hogy a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt törzskarát és ezenkívül néhány ellenzéki férfit, kik nem ragaszkodnak szorosan az ellenzéki árnyalatoknak dogmatikusan megállapított program pontozataihoz, hanem főcélnak tekintik a fennálló politikai rendszer megbuktatását, a központi szálló emeleti ter-

mit a múlt tavasszal a löversenyen nyertem. Ő nem szereti ezt hallani.

— Természetes, hogy nem szeretné. Ne félj, nem foglak elárulni. De Leo, ha én te volnék, én nem mondanék a férjemnek hazugságokat. Ez nem fizeti ki magát.

— Várj, csak várj, míg neked is lesz férjed, mielőtt másokat lezárkóztat. Helén, az én jelígem az, hogy a nyugodalmas életért mindent meg kell tenni.

Az Adrián és Helén esküvője júniusra volt kitűzve — június elsőjére. A nap meg volt határozva, a kelengye a Baddeleyné utasításai szerint készült. A főváros legdivatosabb ültetéből jött le egy szabó Morcomba, hogy Deverill kisasszonyról mértéket vegyen.

— Leo, attól félek, hogy a ruhám nagyon sok pénzbe fogna kerülni — mondá Helén, midőn a szabó a szövetszálakkal távozott.

— Elég sokba fog kerülni, de látod, hogy nem sok ruhát rendeltünk. Azok, melyeket választottunk, szépek lesznek; de nem lesz annyi, hogy a szekrényeidben használatlanul heverjenek, és kimenjenek a divatból, a hogy sok fiatal asszonyok ruhái szoktak járn.

— De ezek is roppant sokba kerülnék. Vajjon apa képes lesz-e azokat mind kifizetni?

Baddeleyné savanyu arcot csinált, a mi e pontra nézve kétségét fejezte ki.

— Valakinek csak ki kell fizetni — mondá.

Nem Adriánnak. Reménytelen, hogy azokat a számlákat sem fogod neki megmutatni.

Talán az Adrián felesége kifizeti. Ponsobyné nem fog a pénzért zsarolni, — tudva, hogy milyen jó pártit csinál.

(Folytatás köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA.

1895. Március 20.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

X.

Oly változókéony mint a szél.

(Folytatás.)

(32.)

Lord St. Austell és Beeching ur a legcsinosabb nappali szobát foglalták el a vendéglőben, melynek egy ives ablaka a hidra és a városra nézett és két másik ablaka a kert és a folyó felett egy erkélyre nyitlak. Reggelizés után ezen az erkélyen ültek, szivaroztak s az evező lapátok szabályos titását hallgatták a mint egy csónak csendesen haladt el a reggeli napfényben.

De sem St. Austell, sem a barátja nem töltöttek sok időt a Bárányban. Deverill ezredes sokkal vendégsejétebb volt, mint hogy a vője barátait a vendéglőben hagyja unatkozni.

Ők minden órában szívesen voltak látva Morcomban és minden órában ott lehetett őket találni. A Beeching őt lovával és a St. Austell három lovával mindig volt állat mely két fiatal embert Morcomba vigye, vagy haza kísérték Baddeleyné a vadászút után és egy legény által átvitették a ruhájukat.

— Mi szinte egészen ott lakhatnánk, — mondá St. Austell. Én azt gondolom, hogy

igy több bajt és alkalmatlanságot csinálnak nekik mintha a házukban laknának.

Beeching ur nem szoltott semmit. Mindent hallgatagon fogadott el, mintha megilletné. Ő a leghidegebb vért fiatal ember volt, a kivel Deverill ezredes valaha találkozott. Ő a társadalmi összeköttetésben eléggé udvarias és alkalmazkodó volt, de olyan hideg volt — vagy annak látszott lenni — mint a kő.

— Én nem tudom elgondolni, hogy mit tudsz benne szeretni valót látni, — mondá az ezredes egy este St. Austellnek bizalmasan a dohányzó-szobában.

— Én nem látok benne semmit és nem szeretem Valót különösen.

— Jó, tehát másképpen teszem fel a kérdést. Nem tudom elgondolni, hogy, hogy tudsz vele olyan jól kijönni?

— Oh, én az ördögötől elkezdve mindenkivel ki tudok jönni. Ez az én véralakom. Beeching olyan ember, a kit hasznos ismerni. Pompás lovai vannak, melyeket a barátai szabadon használhatnak. A Yachtja jó és használható; a lakásán table d'hôte-féle berendezés van, melyet mindnyájan használunk. Tényleg ő mindent megtesz, a mire szükségünk van, a nélkül, hogy hiúhót csinálna felette.

— Én nem gondolom, hogy ő bármi felett hiúhót csinálna, — még akkor sem, ha a fejét levágnád. Én sohasem láttam ily érzéketlen fiatal embert.

— Oh, én nem állanék jót érte. Nem az a fogalmam, hogy a Beeching egykedvűsége alatt mélységek vannak. Ő nem bolond és azt hiszem, hogy ő tudna gazember lenni.

Beeching Józsefről legyen ennyi elég az ő legkedvesebb barátja nézőpontjából. De volt e két férfi között egy kapocs, minek a magyarázatára St. Austell nem vett magának fáradságot. Ők társak voltak egy versenystáblában. Beeching adta hozzá a pénzt, St. Austell az értelmet és társadalmi állást.

St. Austell vitte be az egyszerű polgárt a Jockey klubba, és egy bizonyos léha londoni társaságba, mely magát a társaság krémjének tartotta olyan társaságba, melynek mindenik tagja utban volt az erkölcsi és anyagi végpusztulásra.

Sir Belfield Adrián gyakran találkozott e két férfival. St. Austell, a ki nagyon megtudta magát kedveltetni, és a lólabot csak a bizalmasainak mutatta, tetszett neki, de Beeching ur nem tetszett, azonban még kevésbé tetszett neki a jövőndöbeli sógorasszonyának a modora Beechinggel szemben.

Nem azért mint ha Baddeleyné nyíltan kaczerkódott volna vele, vagy udvarlását felhatorította volna. Csak megengedte, hogy általa bálványoztassék: megengedte, hogy úgy kísérje, mint a kutyája, és minden alkalommal a mellette levő széket foglalja el. Olyan modora volt, mint ha teljességgel semmit sem tudna a bálványozásáról, sőt mint ha a jelenlétét észre sem venné; de azért Sir Adrián ösztönyszerileg érezte, hogy Beechingről és annak az iránta való érzelmeiről mindent tud, és imádását hallgatagon megengedte.

— Csudálom, hogy Baddeley nem látja, hogy mi történik az orra előtt, és nem figyelmezteti a feleségét — gondolá Adrián.

De Baddeley Ferenc egyike azon nyugodt vért középsztárségeknek, a kik soha sem látják meg azt a mit látniuk kellene; a kik a meddig jó ebédjük van, és jó háttas lovuk és rájuk mosolygó szép feleségük, azt gondolják, hogy az élet olyan, a milyennek lennie kell. Ferencnek soha sem fordult meg az agyában, hogy egy olyan feleség, a kioly változatlanul szívélyes, aligha komolyan ragaszkodik hozzá.

Soha sem kérdezte magától ha vajjon a szerelem nem lett volna-e követelőbb és nyilvánulásaiiban szélségyebb — ha vajjon az egyhangu szíveség nem jelenthetett-e

közönyösséget. — Ő nyugodt természetű férfi volt, szerette a közönséges mulatságokat és nem fázasztotta magát azzal, hogy a rózsái között töviseket találjon.

Egy este, midőn a felesége az ékszerit viselte, kissé el volt csudálkozva, s midőn ebédre az Apátságba mentek, s a kocsi-ban egyedül voltak, kérdezősködött róla.

— Leo, honnét szeretted azokat a gyémántokat? Indiában nem voltak meg azok. Emlékezem, hogy a kormányzó házánál levő bábra valami ékszeret kölcsönözött kellett.

— Nem vittem el Indiába, az atyámanál hagytam. Ezek a nagynagy — az öreg lady Ledbury gyémántjai, hát nem tudod?

— Neked hagyta az ékszerit?

— Nem mindent, de eleget. Én a keresztelényem voltam.

— Ah, értem. De azt hiszem, hogy új-ból kellett foglaltatnod. Mert nem látszanak régi divatúknak.

— Nem; ezek éppen olyanok, a hogy kaptam.

A gyémántok soha sem lesznek régi divatúak.

A férj nem kérdezősködött tovább, a felesége magyarázata tökéletesen kielégítette; de ugyan azon este, midőn a nővérek az ebédről haza mentek, Leo a szobájába kísérté Helént.

— Helén, egy szíveségre kérlek.

— Mire, édesem?

— Te emlékezel arra a gránát nyakláncra, — melyet lady Ledbury hagyott nekem?

— Természetesen; de te soha sem visseled azt.

— Azt mondtam Ferencnek, hogy gyémántokat kaptam tőle; édes, ügyelj, ki ne erezsd a macskát a zsákból. — Nem akarom tudtára adni, hogy azon a pénzen vettem

mében tegnap este barátságos vacsorára hívta meg. A lakomán negyvenen vettek részt. A felkészítőket sorát Bartha Miklós nyitotta meg, a függetlenségi elvek fejtegetésével és a pártszervezkedés szükségének hangsúlyozásával. Ezzel egy élénk és tanúságos eszmecsere indult meg, melyben Szabó Sámuel, Deák Albert, Benel Ferencz, Török István, Polcz Rezső, Balogh Károly, Darnay István, dr. Tutsek Sándor, Hóry Béla, Ditrői József, Eöry Ernő, Gombos Ferencz, Somodi István vettek részt. E discusso a lakomának valószínűsége értékeket jelleget adott, mely egyhangúlag elhatározta, hogy a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága a következő tagokból alakuljon meg:

Benel Ferencz, Benigni Samu, Boros György, Boros Lajos, Balogh Károly, Darnai István, Deák Albert, Ditrői József, Eöry Ernő, Ferenczy Ignác, Gajgázó Manó, br. Györfly Géza, Gombos Ferencz, Herepey Gergely, Hóry Béla, Hevesi József, Havadi Nagy István, Ince, József, Koleszár Sándor, Láposi Márton, Magyar Mihály, Matutsek József, Nedorostek János, Nagy Lajos, Nagy Gábor, Polcz Rezső, Poszler Gyula, Reiman Károly, Reményik Lajos, Székula Ákos, Somodi István, Szilágyi Lajos, Szilágyi György, Sipos Károly, Török István dr., Tompos Ignác, Tutsek Sándor dr., Vincze István, Weisz Miksa dr.

Ezen intéző bizottságot az értekezlet megbízásából Benel Ferencz elnök a legközelebbi időben szervezkedő gyűlésre fogja összehívni, melyen a szervezkedés módját fogják megvitatni és elhatározni.

— **Statistikai adatok a kolozsvári egyetemről.** A kolozsvári egyetemnek az 1894—95 tanévre kiadott a hozzáak beküldött. Fasciculus-ából közöljük a következő adatokat. A füzet elején Brandt József dr. mult évi egyetemi rektorának záróbeszéde olvasható.

Azután a tantervénél a mult évben előfordult változások vannak elmondva, mit a kolozsvári egyetem tanári karának létszámáról való kimutatás követ.

Való szerint a kolozsvári tudomány-egyetemen működött a mult tanév második felében összesen 44 ny. rendes, 4. ny. rendkívüli, 2 helyettes, 9 magántanár, 3 magántanító és egy előadó.

Ezek közül a jogikaron működött 17 tanár; az orvoson 17; a bölcsészeten 22, a math. természettudományin 9. Szerint legtöbb tanár tart előadást a bölcsészeti karon.

Ezután következnek az egyetemi tanárok irodalmi munkásságáról, megbízásairól és kinttatásairól való tudósítások.

A „Fasciculus” mellékletein részletes statisztikai adatokat találunk az egyetemi tanároknak a mult tanévben való irodalmi munkásságáról, az egyetemi hallgatók ösztöndíjairól, s az egyetemi hallgatók létszámáról. Ezen mellékletekből ideigatjuk a negyediket, mely a kolozsvári egyetemi hallgatóságának létszámát tünteti föl az egyetem fennállásától a legutolsó tanévig.

E szerint volt a kolozsvári egyetemnek megnyílások:

Az 1873/4 tanévben 258. 1874/5 tanévben 306. 1875/6 t. é. 366. 1876/7 t. é. 417. 1877/8 t. é. 391. 1878/9 t. é. 423. 1879/80 t. é. 422. 1879/80 t. é. 1880—1 t. é. 462. 1881—2 t. é. 456. 1882—3 t. é. 456. 1883—4 t. é. 465. 1884—5 t. é. 456. 1885—6 t. é. 504. 1886—7 t. é. 499. 1887—8 tanévben 535. 1888—9 t. é. 535. 1889—90 tanévben 565. 1890—1 t. é. 607. 1891—2 tanévben 622. 1892—3 t. é. 624. 1893—4 tanévben 662.

A legutóbbi (1893—4) tanévben a kolozsvári egyetem hallgatóságának létszáma kétszeresét meghaladta annak, a mennyi hallgatója a kolozsvári egyetemnek megnyitása-akor volt. Megjegyezzük, hogy az itten adott kimutatások az illető felvételek első feléről szólnak. A második felében a hallgatók száma egy kevésbé rendszerint csökkent.

Az egyes karokat illetőleg legnagyobb a joghallgatók száma (1894-ben 343), azután az orvostanahallgatóké (187), azután következnek a bölcsészethallgatók (86) s legkevésbé vannak a mat. term. tudományi hallgatók (41); a rendkívüli gyógyszerészhallgatók száma pedig 18 volt a mult tanévben.

A Fasciculusnak végén olvasható Meltz Hugó dr. e. i. rektorának rektori megnyitó beszéde ily czímen: „Rövid észrevételek az irástudomány, vagy philographia megalapításához.”

— **Hangverseny a színházban.** Az „Itthon” írói és művészi kör javára f. é. április hó 1-én este hangverseny lesz a színházban. A nagyvárdeku programot már legközelebb közölni fogjuk s most csak annyit említni meg, hogy a többiek közt közre fognak működni: a philharmoniai társaság előadván dr. Szöllősy Attila „Mátyás király” nyitányát; Palóczy Lajosné — Fabianek Berta éneklő az „Arnyéktáncz”-ot Dinorabból és a nagy áriát Halévy „Zsidónő”-ből, színe kerül Pailleron „A szikra” című vígjátéka a következő szereposztással: Geran Raoul;

Jármay Tamás, Renat Leonie; Korbuly József. Antoinette: Soós Gizike. Ezeknek kivül lesz még több hangverseny-szám. Ez előadásra előjegyzéseket elfogad Maktóczy színházi pénztárnok.

— **Itthon-este.** Az Itthon tagjai ma este 7 órakor a szokott helyiségben jönnek össze (Bánffy-palota az udvarban jobbra).

— **Az erdélyi irodalmi társaság** vasárnap tartja e havi felolvasó ülését. Ez ülésen fölolvassanak dr. Szamosi János értekezést, Szabolcska Mihály és Petri Mór költeményeket, Gyulni Parkas elbeszélést.

— **A kolozsvári ref. szeretetházról** tegnapi számunkban közölt téves adatok helyreigazítására vettük az alábbi sorokat: Miután a tervezett szeretetház számára semmi biztos jövedelemforrás nincs, mert az „egy bankár” által rendezendő sorsjáték 50 ezer frtra számított bevételeiből intézményt alapítani nem lehet, főként Bartha Miklós felszólására az egész terv függőben hagyatott s további tanulmányozásra az egyházmegyéhez kiküldetett. Maga az elv is, hogy külön szeretetházban neveltesse a papi árvák, többek által kifogásoltatott, kimutatták a felszólalók, hogy ottthon az anyák felügyelete alatt és különböző szakintézetekben jobban és olcsóbban lehet az árvákat neveltetni. Jellemző volt Ugron Zoltánnak azon észrevétele, hogy az erdélyi ref. egyházkerület pénzügyeire nézve, — egész banküzlettelé alakult át, s a „bankárok” segítségével nélkül más semmi új intézményt tervezni nem tud.

— **József-napja.** Magasztos szép ünnepélyt rendeztek a százszefesi róm. kath. hívek közszeretethben álló lelkipásztoruk Péter József névpapja alkalmából. Midőn az ünnepelt Szabó József nagybirtokos kíséretében megjelent az általa nem rég építtetett s ez alkalomból fenyegetéssel izlésesen felszított iskola-épületébe, már ott találta hívei teljes számát ünnepi öltözetben, kik szeretett lelkészüket lelkes örömmel fogadták. A hívek érzelmeit Perzián Gerő körörvos tolmácsolván, kiemelte az ünnepelt lelkész hazafias s a nevelés terén szerzett érdemeit s át nyújtotta a hívek által vásárolt emléktárgyakat. Majd egy kis fiu és egy kis leánya — az iskolásnővendékek hazafias dala között — mondott köszönetet azon sok jóért, melyben őket lelkipásztoruk részesítette. Mindezekben az ünnepelt lelkész meghatottan köszöntö meg.

— **A mensa academica** alapítói sorába újabbban beléptek gr. Betlen Gábor 50 frttal és a „Mócs vidéki takarékpénztár részvénytársaság” 100frttal. Fogadják a nemes alapítók a bizottság hálás köszönetét.

— **A mensa academica** nemes céljára újabbban, adakoztak: Öv. Cserey Jánosné ívén Öv. Cserey Jánosné 5 frt, Sényi László 1 frt, Cserey Ákos 1 frt, Heley Ágnes (Tasnádrol) 2 frt, Dindár Istvánné 1 frt, Öv. Zathureczky Gedeonné 1 frt, sz. g. Jakab Erzsébet 1 frt, összesen 12 frt. — Adományoztak: Grün Adolf 2 frt, gr. Korniss Viktor Deésről 5 frt, Hunwald Lipót 3 frt, — Hunwald Lajos joghallg. febr. márcz. havi gyűlésére az ifjúság körében 24 frt 90 kr. Szatmári takarékpénztár egyesület 10 frt. — Fogadják a nemes adakozók a bizottság köszönetét.

— **A második egyetemi kör estély** igen sikerültnek ígérkezik. A meghívók már szétküldtek és a kolozsvári publikum elitje készül az estélyen részt venni, melynek sikerét más, rendkívül érdekes programja is biztosítja. Jegyek előre Zobáts és Fekete papir kereskedésében és Szusster Emil diszmitúra üzletében válthatók.

— **Meghívó.** A tanárjelölt ifjúságot f. hó 21-én (csütörtökön) d. u. 6 órára a X. számú tanteremben tartandó általános tanárjelölt ifjúsági közgyűlésre tisztelettel meghívom. Tárgy: A 7 tagu bizottság által szerkesztett memorandum tárgyalása.

— **Janku szobora.** Janku Ábrahám, a magyar szabadságharc hősiéjének a rumunok emlékszóbrót akarnak állítani, a melyre a szoborrendező titokban országsszerte gyűjtést rendeznek. A titok azonban tudomására jutott a kormánynak, a mely most rendeletet bocsátott ki, a melyben a titkos szoborgyűjtőkre hívta fel a hatóságok figyelmét, utasítván adva, hogy a gyűjtésen rajtakapott egyént, valamint az adakozókat rövid idő 15 napi elzárásra ítélik.

— **Bő Istén áldás.** Sárosi József zemlénmegyei erdő-horvati lakost felesége a napokban négyes ikrekkel örvendeztette meg, a kinek közül kettő fiu volt, kettő pedig leány. A fiugyermeknek rövid idő alatt elhaltak, ellenben a leánygyermeknek a boldog anyával együtt jól érzik magukat. Hogy a férj mit szól a furcsa esethez, arról tudósítónk hallgat.

— **Egő banya.** A felsőmagyarországi banya és kohórézvénytársaság szomolnokai (Szepesmegye) kénkö-bányája — mint Szomolnokról írják — négy nappal ezelőtt kigyuladt, s azóta folyton ég. A tűz ez idő szerint még nem pusztít ugyan az egész bányában, de mert a fojtó füst miatt nehéz az egész bányára. Az oltási munkálatokat Steinhaus Gyula és Lajos Győző bányamérnökök vezetik, kiknek jelenlétére nagy szükség is van, mert a munkások félnek a kénigaz folyó lehetétől.

— **Vizállás Magyarországon.** A Maroson egészen megszűnt a jégterhelés és a víz egy nap alatt majdnem három méternyit csökkent. Így van a Béga csatornával is, mely ma másfél méterrel apadt. A Tisza ugyan még árad de már az is csökkenni fog. Aggodalomra még csak a Dunánál lehet ok, a melyen Kolozsnál és Baja körül még mindig áll a gép. Az utóbbi napok enyhe időjárása azonban már annyira meggyengítette a jeget, hogy az porzásadni kezd és így remélhető, hogy néhány nap múlva ott is megindul a jég. Így van az a fővárosnál is, a hol csakis a margit-sziget fölött áll a jég. A fővárosnál különben most erősen árad a Duna; hétfőn ugyanis másfél méterrel emelkedett a víz, a mely most már két méter és 71 centiméter magas. A helyi hajók és csavargözjók kikötőhelyeit már nagyban takarítják, hogy a jég elvonulása után minden rendben legyen. Gombos és Erdőd között már egészen szabad a Duna, úgy, hogy ott a komp-forgalmat meg is indították.

— **Az új apostol.** Jeruzsálemben egy fiu olasz mint új Krisztus lépett fel és a népben sok követőre talált. Az olasz konzul kijelenté, hogy a fiatal ember szélhámos, de a nép mindamellett teljes hitelt ad az új apostolnak s pártjára áll. Az új-Krisztus most faluról-falura jár, hogy új híveket szerezzen. A jeruzsálemi patriarkha feljelentést tett ellene a hatóságoknak.

— **Ittas ökrök.** Általánosan elfogadott „igazság” tartják a gazdáknak azt az állítást, hogy az állat inkább tud mértéket tartani az ivásban, mint az ember. Az ilyen „igazságokról” azonban rendszerint kitűnik, hogy csak amolyan utoza-bölcsesség számba mehetnek. Münchenben történt meg a napokban egy komikus eset, a mely erős cáfolata a gazdák állításának. Két ökrök, a melyek egy sörfőzéből sört szállítottak, egyideig csak megelégedt csendesen, egyszerre azonban lefoktá az utoza közepén, meg hentergett és semmi módon nem akart talpraállani. A megijedt ökrös gazda állatorvost hívatott, s ez ittasságot konstátált az ökröknek. Egy kis vizsgálat után kiderült, hogy a két ökrök a sörház udvarán egy friss sörről tett kád mellé került és — leitta magát.

— **A karvini bányakatasztrófa.** mint írják karvinsom oly rémes, mint a tavalyi volt s mint a minőnek a szerencsétlenség első percében látszott. A háromszáz bennrekedt bányász közül 250-et megmenettk. A halottak száma 53. A katasztrófa okát biztosan megállapítani nem lehet. Valószínűleg egy dinamit-töltény felrobbanása okozta, hogy a földalmozódott közszenpor meggyuladt s a bányalég fellobbant. Annak a szerencsétlen bányásznak, a ki a dinamit-töltényt vitte, csak egyik lábszárát találták meg a színhelyen. A szerencsétlenség színhelye alatt egy pár méter tévolságra dolgozó munkások mit sem tudtak a katasztrófáról, s nyugodtan dolgoztak tovább. A megmenetett bányások súlyos sebeket szenvedtek. Délután megérkezett Frigyes kir. herczeg távirata, melyben meleg hangon emlékezik meg a szerencsétlenül jártakról, s elrendeli, hogy minden özvegynek 100 forintot azonnal fizessenek ki, s hogy a temetések költségeit a bányabiztoság fedőzze. Az özvegyi nyugdíjakat kétszerre emelik fel. A szerencsétlenül járt bányások temetése, mint Troppauból táviratozzák ma délután ment végbe Karwinban körülbelül 10.000 ember részvétele mellett.

Az Állatok védelméről.

„Az igaz az ő barmának életére gondot visel: istenteleneknek pedig könyörületességük is kegyetlen.”

(Példabeszédek 12 fejelet 9 v.)

A keresztény morál rendszabályai csak az emberekre szorítkoznak s védtelenül hagyják az egész állatvilágot.

Schopenhauer.

Emberrársaink igazsággal, a többi lényeknek, az állatoknak kíméllettel, gyöngédséggel tartozunk.

Montaigne.

Az ember a föld legelső felszabadítója, az állat meghajlott rabszolgája.

Heine.

Óh, engedjétek az állatok életét is tisztelnünk, nemcsak azért, mert az élet terhet nekünk is elviselhetőbbé teszi, a mely alatt különben mi nélkülök ésszereszkadnánk, hanem azért is, mert ugyanazon joguk van nekik is az élethez, mint nekünk!

Gleizes, tanár.

Sok kegyetlenséget követnek el az állatokon. Ez ellen tenni s a könyörületességet kelteni kell. Gyermekeimre akkép iparkodom hatni, hogy érző szívüket az állatokkal szemben is megőrizze — mi, a királyi ház tagjai, egytől-egyik hívei vagyunk az állatvédelemnek.

En is azon nézetben vagyok, hogy az a ki állatokat kínoz, nem jó ember s nem fog visszariadni embertársai ellen irányuló büntetéstől sem.

Károly Lajos főherczeg.

A bécsi Á. V. E. védnöke.

*

Ha az állatok védelmét célozzuk, közvetve az emberek nemességét érnük el.

Hausman Alajosné.

*

Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az állatvédelem a kulturhaladásnak egyik tényezője.

Dr. Szalkay Gyula.

A vivisectió szélhámosai! . . . Teljesen megfoghatatlan, hogy marchibus államaink annyira félreismerik etikai feladataikat, miszerint a vivisektoroknak legnagyobb mértékben demoralizáló tevékenységét türik és elősegítik.

Zedivitz Adólf gróf.

*

A praktikus orvosok képzése szempontjából — már pedig ez a főcélja az orvosi tanulmányoknak — csak hasznos lenne, ha az iskolák physiologiája inkább az emberrel foglalkoznék, mint a békákkal, tengeri nyulakkal és kutyákkal és ha jobban szemügyre venné az orvos szükségleteit. Azt, mit az eleven megölt állatokon látni lehet, megláthatják az imént megölt állatokon is, a hóhér vonásu vivisektorok . . .

Törvényileg meg kellene tiltani az iskolákban a szajátó tömeget, nyilvánosan kegyetlenséggel, borzalmasságokkal mulatni, melyek eredményei oly gyakran ellenmondók. Az orvosnak „divum humanitatis ministerium”-a (a humanitás isteni tisztsége) folytán kötelessége egy eltöltést egész nyomatékkal követelni.

Hyrtil, tanár.

*

Először az emberiség, azután a tudomány.

Art, tanár.

*

Vivisectióra soha sem vetemedtem és nem is fogok.

Rokitansky, tanár.

*

Miután sok éven át az állatkinzás megszüntetése ügyében tölem telhetőleg működtem, az utóbbi időben arról szóltam meg, hogy az állatkinzás tulnyomó számu esetei a most divó vagási módból erednek. Azért kérve-kérem törvényhozóinkat és községit tisztviselőinket, papjainkat és tanítóinkat, íróink és újságíróinkat, valamint minden jó szívű embert, a kinek befolyása van polgártársai cselekedeteire, hogy az állatvédő egyesületeket a vágnál előforduló fölösleges állatkinzás megszüntetésére irányuló törekvésekben támogassák.

Báró Schwarczné, Elpis Melena.

*

Azon férfiu, ki a galamblovészert boldogtalan játéknak helyettesítésére eszközt talált, kiváló elismerést érdemel.

Vilmos császár.

*

A természet gyönyörű harmoniájában az állatnak jutott a legkegyetlenebb osztály-része, mert — emberekre van bízva.

Széchy — Lorenz Joséphine.

KÖZGAZDASÁG.

Az „Első Biztosító Intézet katonai szolgálati eseteire”, br. Nikolics Fedor val. belső titk. tan. előklete alatt tegnapi tartotta II. rendes évi közgyűlését. A dr. Rajner Béla jegyző által felolvasott jelentés mindenek előtt a belügyminiszterty kinevezett igazgatósági tagnak, Perczel Dezsőnek kilépésével foglalkozik, a ki az intézet érdekeinek fardadhatatlan és odaadó előmozdítója volt és a kinek lemondását minden szövetkezeti tag élénken sajnálja. — Az üzleteredmény tekintve, a jelentés szerint az intézet a katonai szolgálati esetre való biztosítás terjesztésén legsebb eredménynyel működött és ennek megfelelőleg az újjonnan kötött üzletek a tavalyival szemben 2 millió korona emelkedést tüntetnek fel. — A díjbevételek (444.911,06 korona), valamint a tiszta biztosítási állomány (10.431.000 korona, tavalyinak kétszeresére, a díjtartalékok 396.627,27 korona négyeszeresére emelkedtek. A szervezési jutalékok (73.068,34 korona teljes leírása, valamint a szervezési és leltár-számlákból való nagymérvű leírások után 16.008,56 korona tiszta nyereség maradt, mely új számlára vitetik át. — A kedvezően fogadott jelentés felolvasása után a napirendre tűzött indítványokat egyhangúlag elfogadták és az elnök előterjesztése értelmében a kilépett és tisztelet taggá kinevezett igazgatósági tagnak Perczel Dezső ó excellentiájának, valamint dr. Deveseri Károly tag indítványára az igazgatóságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadták. — Az igazgatóság irányában kifejezett bizalomért dr. Münnich Aurél igazg. elnök mondott köszönetet s indítványára a közgyűlés a központi választmányának köszönetet szavazott. — végül az igazgatóságra Josipovich Géza közfelkiáltással megválasztották, mire a közgyűlés a központi választmány elnökének, br. Nikolics Fedornak életése közt véget ért.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Főrendek értekezlete.

Budapest, márcz. 20.

A liberális főrendek tegnapi d. u. értekezletet tartottak Orczy Bélánál.

Széchenyi Imre gróf indítványozta, hogy a vallás szabad gyakorlatairól szóló

törvényjavaslatnak 22—29 szakaszainak kihagyását indítványozzák a főrendiházban, s helyébe új 22-ik szakasz teendő, mely szerint az egyetlen vallásfelekezethez sem tartozó egyének vallásjogi viszonyait, míg valamely bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezethez be nem lépnek, a kormány rendeleti uton szabályozza.

Különösen rendezendő azon gyermekeknek vallási viszonya, a kiknek apja vagy anyja egyik felekezethez sem tartozik; szem előtt tartva mindig az alapelvet, hogy a gyermekeknek mindig valamely felekezethez kell tartozniuk.

A főrendi ellenzékbeli jelen volt Rudnyánszky József elfogadta az indítványt.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök kijelenti, hogy főntartják eredeti javaslatukat, de ha módosítást fogadnak el, melyekhez ő hozzájárulhat, megkísérli azokat a főrendiházban keresztülvinni.

A főrendiházi ellenzék szintén értekezletet tartott tegnap este Esterházy Mórincznál.

A tanácskozáson kimondották, hogy megmaradnak eredeti álláspontjuk mellett, de ha általánosságban leszavazzák őket, a részleteknél belemennek a módosításba.

A főrendiház ülése.

Budapest, márcz. 20.

A főrendiház ma ülést tartott.

Napirend előtt Vécsey József br. kéri a kormányt, hogy az auranai parjelséget és a nándorfehérvári pöspökséget miért nem tölti be?

Szlávy elnök kijelenti, hogy ha ezt interpellációnak akarja tenni, akkor adja be írásban.

Rudnyánszky József báró a költségvetést elfogadásra ajánlja.

Zay Miklós gróf a kormányt csak új czégernek mondja, s nem fogadja el a költségvetést.

Vay Béla báró elfogadja a költségvetést. Esterházy Miklós Mórincz kifejti a néppárt programját s erősen megtámadja a kormányt, de a költségvetést elfogadja.

Wlassich Gyula vallás- és közokt. ügyi miniszter védi a kormányt, de az ellenzék derűltisére hangolja a miniszternek azon kijelentése, hogy Magyarország Szent István óta a tradicionális szabádevűség alapján állt.

Felszólaltak még ifj. Széchenyi Imre és Zichy Nándor gróf.

Választás Tapolezán.

Budapest, márcz. 20.

A tapolezai körületben Csígy Pál képviselő halála következtében képviselőválasztás lesz. Kossuth Ferenczet léptették fel jelöltnek.

A nyitrai választás.

Nyitra, márcz. 20.

Nyitrán hallatlan visszaélések folynak. Tarnóczy választási elnök kicsinálta, hogy három Zichy fölléptettek az ellenpárt részéről. És pedig ifj. gr. Zichy Jánost, Zichy János grótot és Zichy Nep. Jánost, hogy a szavazatok megoszoljanak.

Pázmándy Dénes bizalmi férfiú bejelentette az elnöknek, hogy rögtön elhozza a két Zichy lemondó levelét. El is hozták a közjegyző előtt hitelesített levelet, de az elnök nem fogadta el a lemondást, hanem elrendelte a szavazást, mely csak holnap ér véget.

Latkóczyra tömérdek szavazat esett. Eddig számos Zichyre beadott szavazatot visztautasított az elnök, mert nem tudták megmondani, melyik Zichyre szavaznak. Hir szerint tegnapi este a Latkóczy pártiakat megtámadták.

A Nyitrára utazott képviselők Tarnóczyt provokálni fogják.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. csütörtök, márcz. hó 21-én.

K. Gerő Lina és Salamon Katinka

mint vendégek:

A DOKTOR BÁCSI.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Egy óvadék-képes szakképzett kereskedő alkalmazást keres mint üzletvezető, pénztárnok avagy könyvelő. — Ajánlatok a kiadó-hivatalba.

H I R D E T É S E K.

15.231. szám.
IV. 2. 1895.

195. (3—3)

Bika árverés.

A kolozsi m. kir. áll. gulyatelepen (Kolozsármegye, posta Kolozs, távirat-állomás Kolozs-kara) **f. évi április hó 29-én** nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés mellett **29 darab** 2¹/₄—2¹/₂ éves számfelatti, tenyésztésre alkalmas, magyar erdélyi fajtájú gulyabeli **növendék bika fog eladatni.**

Venni szándékozók a Kolozsárról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a „boózi” 95. számú órához érkehetnek, honnan a helyszínre való elszállításról, valamint megfelelő ellátásról a gulyatelep intézőségének előzetes értesítése esetén gondoskodva leend.

Budapest, 1895. évi március hó 11-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Az erdélyi róm. kath. közalapítványi uradalmak intézősége.

Sz. 150—1895.

198. (2—2)

Pályázati hirdetmény.

A radnóthi róm. kath. közalapítványi uradalomban egy **gazdasági gyakornoki állás** betöltendő.

Folyamodótól felsőbb gazdasági tanintézetben nyert oklevél kívántatik.

Évi fizetés: 120 frt készpénz és 223 frt értékű termény-járandóság.

Pályázati folyamodványok alulírott **folyó évi április hó 25-éig** nyújtandók be.

Radnóth, 1895. március 15-én.

Deák Ignác s. k.,
urad. intéző.

Kolozsármegye kolozsári járási főszolgabíró.

Sz. 139—1895.

192. (2—2)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsármegye kolozsári járásában megüresedett **m.-ujfalu körorvosi állomásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazon orvostudorokat, kik ezen évi 300 forint fizetés, 100 forint szálláspénz, 100 forint uti átalánnyal, valamint a szabályrendeletileg megállapított beteglátogatási díjakkal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, képesítéseket feltüntetve okmányaikkal felszerelt folyamodványaikat **folyó év április hava 26-ig** hozzám nyújtásuk be, mivel későbbben beérkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A választás **ugyanazon hó 30-án** fog M.-Ujfalu községében, mint a kör székhelyén megtartatni.

Kolozsáért, 1895. évi március hó 11-én.

HATFALUDY MÓR,
főszolgabíró.

Sz. 581—1895.

193. (3—3)

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur f. évi február 25-én 12.535—1894. sz. a. kelt rendeletével az alsó-, felső-szováthi állami iskola és óvoda számára szükséges iskolaház felépítését engedélyezvén, — o. czélra 27.947 frtot és 22 krt, — illetőleg levonva ezen összegből a községek képviselő testülete által megajánlott anyag- és munkaérték czimén 890 frtot, összesen 27.057 frt 22 krt, azaz Huszonhét ezer ötvenkét forintot és 22 krt állapított meg.

Ezen építés foganatosításának biztosítására **folyó hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára** — a kolozsármegyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozsármegyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utca 34. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik fizetnek gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

Ajánlat az összes munkákra együttesen, vagy egyes munkacsoportokra külön-külön is tehető.

Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **folyó hó 30-án d. e. 10 óráig** az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 5-ik §-ában meg szabott 5%-nak megfelelő bántópenzt az ott körülírt módokat és feltételek mellett, az ajánlat benyújtása előtt a tanfelügyelőségnek letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a miniszterium azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munka kivételével azt a vállalkozót bízta meg, ki a jó és helyesen készíthető munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Az alsó-, felső-szováthi képviselő-testület felajánlotta díjtalanul a község kőbányáját, honnan anyagi kő termelhető és szállítható vállalkozó által, a mennyi ez iskola-építéshez szükséges. Kiszakozli a téglavetéshez az alkalmas helyet szintén díjtalanul. Közégi munkaerővel kitermelteti és az építés helyszínére behordatja az építéshez szükséges sárga porondot s beszállítatja a téglát a község bármely határreszéről díjtalanul.

Az építési munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, tervek és költségvetés a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra között megtekinthetők.

Kolozsáért, 1895. március hó 14.

Kozma Ferencz,
Kolozsármegye kir. tanfelügyelője.

Sz. 666—1895.

tanf.

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur folyó évi március hó 1-én 27.585—1894. sz. a. kelt rendeletével a szucsáki állami iskola és menedékház felépítésére 6011 frt 96 krt s két tanítói lakás elhelyezésére szolgáló épület átalakítási költségeire 3530 frt 48 krt, összesen 9542 frt 44 krt, azaz Kilencezer ötszáz negyvenkét forintot és 44 krt engedélyezett.

Ezen építés és átalakítás foganatosításának biztosítására **folyó hó 30-ik napjának d. e. 11 órájára** — a kolozsármegyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozsármegyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utca 34. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik fizetnek gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **folyó hó 30-án d. e. 10 óráig** az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az engedélyezett építési összeg 5%-át bántópenzt — az ajánlat benyújtása előtt — a tanfelügyelőségnek letenni, s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a miniszterium azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munkák kivételével azt a vállalkozót bízta meg, ki a jó és helyesen készíthető munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Szucsák község lakossága 60 köböl követ és az építéshez szükséges pórtót kitermeli és a helyszínre díjtalanul szállítja be.

Az építési munkákra vonatkozó vállalati feltételek, tervek és költségvetések a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra között megtekinthetők.

Kolozsáért, 1895. március hó 14-én.

Kozma Ferencz,
Kolozsármegye kir. tanfelügyelője.

„AGRICOLA” HIRDETME NYEI

eladók, vásárlók, gazdák, kereskedők figyelmébe

Kolozsvár területén.

ELADÓ: Emeletes házak a főter közelében 35.000—105.000 frtig. Kisebb lakóházak és nyaralók 2400—12.000 frtig. — Szántóföldek.

KERESTETIK: Szénafüvek bérbe vevésre és eladásra.

V i d é k e n.

ELADÓ: Alsófehér-, Kisküküllő-, Háromszék-, Udvarhely-, Torda-Aranyos-, Hunyadmegyékben **birtokok**, 100—270 holdig; **erdők** 400 holdtól 700 holdig (fenyő és bükkös); **malmok** Maros, Olt és N.-Küküllő folyóin.

BÉRBEADÓ BIRTOKOK: Udvarhely- és Háromszék megyékben.

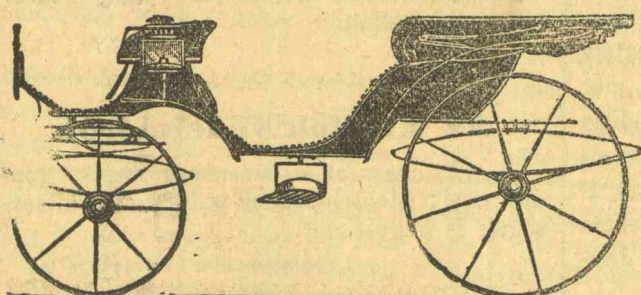
Bővebb felvilágosítást ad és tudakozódásokra azonnal válaszol az

„AGRICOLA”
ingatlan forgalmi és terménybizományi iroda,
Kolozsáért, Jókai-utca 7. szám.

Budai Ignác

kocsikészítő kovács.

Kolozsáért, Trencsin-tér 15. sz. saját ház (Nagy kaszárnyával szemben.)

Van szerencsem a n. é. közönség becses tudására adni, miszerint **30 év óta önálló kocsikészítéssel** foglalkozván, ezen idő alatt a híres Hilbert kocsigyárában 20 évig mint felelős kocsikészítő kovács működtem; az onnan kikerült kocsik, melyek kitűnő szerkezetűek és tartósságuknál fogva egész országban keresettek voltak: magam készítettem.

Jelenleg **saját gyártmányú kocsikat** bő választékban tartok raktáron. — Kívánságra **6eska kocsikat** ujjakkal kicserélek. — **Javításokat** szatler munkával együtt a legjutányosabb áron elvállalok.

Magamat a n. é. közönség nagyrabecsült figyelmébe és jóakaratú pártfogásába ajánlván, maradtam teljes tisztelettel

BUDAI IGNÁCZ,

kocsikészítő kovács.

127. (7—10)

UJDONSÁGOK

az 1895. tavaszi idényre

dús választékban megérkeztek.

Női- és gyermek felöltőkből feltűnő ujdonságok;

és pedig:

Capes, Gallerok, Jaquettek és Köpenyek.

Mérték utáni megrendelések, vidékre darabok választás végett pontosan eszközöltetnek.

200. (1—10)

BÁNYAI SÁMUEL ÉS FIA

női- és gyermek felöltő divat-üzletében.

KEZTYÜ- és SEBÉSZI-KÖTELEK ÜZLETETEM

1895. évi március hó 18-án áttettem a

Takarékpénztári épületbe

Beltorda-utca 1. sz.

miről a t. közönséget tisztelettel értesitem.

Főtörekvésem lesz ezután is a megrendeléseket pontosan és jutányos árban teljesíteni, a melyre nézve a t. közönség becses pártfogását kérem.

Tisztelettel

Özv. DOBIÁŠ FERENCZNÉ,

keztyüs,

Kolozsáért, belközép-utca 4.

184. (3—3)

A z ő s z h a j !

A korai, időelötti öszülés már sokaknak okozott kellemetlenséget, bosszúságot és károsodást is az életben, hányan a cselbavett állomáson e miatt elesetek, hivatalos előléptetésnél mellőztettek, a társadalomban pedig hány gyöngéd ismeretség e miatt bomlott fel! Mert a szem jobban nyugszik a deli külsőn, mint az ifjú ősz arczon. A természetnek e hibáját a „Pompadour” hajfajta kijavítja.

A Pompadour pár napi használat után az őszhajnak visszadja az ifjúkori természetes színét, e szer nem festék, kristály színű, így nem szennyezi a fehérneműt, sem a fej bőrét; a haját naponta lehet nedvesíteni, kezelése igen egyszerű.

Számos tekintélyes egyének által ki van tüntetve.

Egy 150 grammos üveg ára 3 korona.
Hatásáért kezeséget vállalom.

HOLCZER GYULA,

Marosvásárhelytől, Szent-György-utca, saját házában.

133. (3—6)

Egy

Papir-üzlet

és

gyorssajtó nyomda

eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

187. (3—3)

Heremag arankamentes **68** és **76** frt.

Réparag oberndorfi sárga **32** frt.

Legnagyobb csiraképesség és tisztasággal s államilag ólomzárva, 50 kilós zsákban bruttó 100 kilónként kapható:

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában, u p. Koncza.

Állomásunknál ha utánvételt rendeltetik, vevő állomásán ha a pénz franco küldetik:

Baltaczim 16 frt; **esomós ebir** 76 frt; **lóbab, fehér csillagfűrt**, tavasszal vethető **őszi borsó**, duppai és Beseler-féle **zab** 8—8 frt, 100 kilónként, vevő költségén szállítva és csakis ha vételár franco küldetik.

Nagyobb vételnél engedmény.

62. [16—20]